

Виховання професійно важливих якостей особистості майбутніх магістрів педагогіки

Л.В.ЛЕБЕДИК, канд. пед. наук

Полтавський університет економіки і торгівлі

В організації роботи з виховання професійно важливих якостей особистості як складників професіоналізму магістра педагогіки вищої школи ми зважали на необхідність пошуку змісту критеріїв і відповідних показників досліджуваного феномену. Важливо було відповісти на питання – які професійно важливі якості мають бути виховані у студентів? Особистісний критерій професіоналізму майбутнього магістра педагогіки розглядався нами як система вимог до розвинутого рівня цих якостей особистості. Основними трьома показниками цього критерію були встановлені такі професійні якості особистості: якості інтелекту і креативності (гнучкість; передбачливість; широта наукового світогляду; різноманітність оцінювання подій і явищ світу; готовність сприйняти незвичну інформацію; вміння оцінювати й розуміти події в термінах минулого (причин) і майбутнього (наслідків); орієнтація на з'ясування суттєвих, об'єктивно необхідних аспектів подій і явищ навколишнього світу; схильність мислити категоріями ймовірного у межах ментальної моделі «якби»); якості, пов'язані зі ставленням до праці (працелюбність, уважне ставлення до обов'язків, творчий підхід в роботі); якості, які характеризують загальний стиль поведінки і діяльності (дисциплінованість, самостійність, авторитетність, енергійність).

Виховання професійних якостей особистості передбачало досягнення якісного стану системи (майбутнього магістра педагогіки), пов'язаної з переходом до нового рівня. Саме ці якісні зміни у вихованості студентів і обумовлюють існування рівнів.

На основі основних показників розвитку професійно важливих якостей особистості майбутнього магістра нами виділено чотири логічні рівні прояву кожного критерію та розроблена програма моніторингу рівнів педагогічного професіоналізму магістрантів педагогіки вищої школи.

Ступінь прояву особистісного критерію (професійно важливі якості особистості) характеризується чотирма рівнями розвитку цих якостей, як: 1) початковий; 2) активного удосконалення; 3) розвинутий; 4) глибокий.

Для дослідження показників вихованості студентів застосувалися різні перехресні методики. Так, для дослідження показника «Якості у ставленні до праці» (працелюбність, уважне ставлення до обов'язків) – тест «Як Ви будете виконувати свою роботу?», методика «Спрямованість особистості» Смекайли-Кучера, методика оцінювання професійної спрямованості особистості Є. Рогова, самооцінка, спостереження; показника «Якості, які характеризують стиль поведінки і діяльності» (дисциплінованість, самостійність, авторитетність, енергійність) – тест оцінювання рівня особистісної тривожності (методика Ч. Спілбергера), тест оцінювання рівня мотивації до успіху (методика Т. Елера), методика «Шкала самооцінки мотивації схвалення» (за Д. Марлоу і Д. Краун), тест Г. Айзенка і тест В.М. Русалова на темперамент; показника «Якості інтелекту і креативності» (гнучкість, передбачливість, широта світогляду, дивергентне мислення тощо) – тести інтелекту Г. Айзенка і Равена, короткий орієнтовний тест (КОТ), контрольні творчі роботи; самооцінка, спостереження за вирішенням творчих завдань та ін.

Критерії оцінювання стали вихідним моментом для визначення рівнів вихованості майбутніх магістрів і сприяли реалізації механізму контролю професійних рис майбутніх магістрів педагогіки вищої школи. Виділення цих критеріїв і показників рівнів дало можливість діагностувати рівень розвитку як даної якості в цілому, так і окремих її компонентів, і на цій основі цілеспрямовано будувати технологію виховної роботи.